

**ВАЗОРАТИ МОЛИЯИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН
ВАЗОРАТИ МАОРИФ ВА ИЛМИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН
ДОНИШГОҶИ ДАВЛАТИИ МОЛИЯ ВА ИҚТИСОДИ ТОҶИКИСТОН**

КАФЕДРАИ ТАҲЛИЛИ ИҚТИСОДИ

БАРНОМАИ

таҷрибаомӯзии таълимӣ, истеҳсолӣ ва пешаздипломӣ барои ихтисосҳои
1-25010201-иқтисодиёти таҳлилӣ, 1-25010715- иқтисод ва идора дар КАС
ва 1-26010301-танзими давлатии иқтисодиёти миллӣ

Душанбе – 2022

Муаллифон: н.и.и., дотсент Шодиев К.Қ., Чулиев М.Х.

Барномаи таҷрибаомӯзии таълимӣ, истеҳсоли ва пешаздипломӣ барои ихтисосҳои 1-25010201-иқтисодиёти таҳлилӣ, 1-25010715- иқтисод ва идора дар КАС ва 1-26010301-танзими давлатии иқтисодиёти миллӣ бо Қарори ҷаласаи Шӯрои илмӣ-методи Донишгоҳи давлатии молия ва иқтисоди Тоҷикистон № 7/4.27 аз 23 феввали ба нашр тавсия карда шудааст.

Муқарризон:

Орзуев П. Ҷ. – номзади илмҳои иқтисодӣ, дотсент ДДМИТ

Тағоев Б. – номзади илмҳои иқтисодӣ, ДБССТ

Дар барномаи таҷрибаомӯзии таълимӣ, истеҳсоли ва пешаздипломӣ барои ихтисосҳои 1-25010201-иқтисодиёти таҳлилӣ, 1-25010715- иқтисод ва идора дар КАС ва 1-26010301-танзими давлатии иқтисодиёти миллӣ дар шакли назариявию амалӣ баррасӣ карда шудаанд. Дар барнома тарз ва воситаи гузаштани таҷрибаомӯзии таълимӣ, истеҳсоли ва пешаздипломӣ, шакл ва намудҳои муосири он дарҷ гардида, тартиби ташкил ва рушди фаъолияти таҷрибаомӯзӣ, махсусиятҳои он, хоса барои донишҷуёни ихтисосҳои дар болозикргардида баррасӣ шудаанд.

Донишҷуён бо истифода аз дастури мазкур метавонанд барои гузаштани таҷрибаомӯзии таълимӣ, истеҳсоли ва пешаздипломӣ ва навиштани ҳисобот машғул шаванд. Дастури мазкур имконият медиҳад, ки донишҷуён дар раванди таҷрибаомӯзӣ корҳои лабораторӣ, навиштани мақолаҳои илмиро аз худ намоянд.

1. Муқаррароти умумӣ

Таҷрибаомӯзии таълимӣ, истеҳсоли ва пешаздипломӣ яке аз қисматҳои чудонашавандаи нақшаи таълим мебошанд, ки барои дар амал татбиқ намудани донишҳои гирифташуда равона карда шудааст. Дар раванди таҷрибаомӯзӣ донишҷуён метавонанд назарияро бо амалия омехта кунанд, ки он дар мувофиқа бо талаботҳои Стандарти олии касбии ВМИҚТ ва Донишгоҳи давлатии молия ва иқтисоди Тоҷикистон доир ба ихтисосҳои 1-25010201-иқтисодиёти таҳлилӣ, 1-25010715- иқтисод ва идора дар КАС ва 1-26010301-танзими давлатии иқтисодиёти миллий пешбинӣ гардидааст. Нақшаи таҷрибаомӯзӣ дар асоси барномаи таълимӣ муайян карда мешавад. Барномаи таълимии таҷрибаомӯзӣ аз тарафи кафедраи тахассусӣ дар 5 сол як маротиба таъсис дода шуда, муовини якум, муовини ректор оид ба таълим дар асоси қарори Шурои илмӣ-методӣ онро тасдиқ мекунад. Барномаи кори таҷрибаомӯзӣ тартиб ва нақша – графикро барои гузаронидани таҷрибаомӯзии соли равон муқаррар мекунад ва аз тарафи мудири кафедраи тахассусӣ тасдиқ мешавад.

Таҷрибаомӯзии таълимӣ, истеҳсоли ва пешаздипломӣ дар асосӣ чунин санадҳои меъёриву ҳуқуқӣ тартиб дода шудааст:

- Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи маориф» аз 4 июли 2013 с. № 537;
- Қарори мушовараи Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба тасдиқи Стандарти давлатии талимии самти «Иқтисодчи-таҳлилгар», «Иқтисодчӣ-менечер» ихтисосҳои 1-25010201-иқтисодиёти таҳлилӣ, 1-25010301- танзими давлатии иқтисодиёти миллий ва 1-25010715-иқтисод ва идоракунии дар КАС аз 29 ноябри 2019 № 16/118;
- Низомномаи намунавии ташкили раванди таълим дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шароити низоми кредитии таҳсилот, Бо қарори мушовараи Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон соли 2015 тасдиқ шудааст;

○ Низомномаи низоми кредитии таҳсилот дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо қарори мушовараи Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.12. 2016, №19/24 тасдиқ шудааст;

○ Низомномаи намунавӣ дар бораи таҷрибаомӯзии донишҷӯёни муассисаҳои таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон, бо қарори мушовараи Вазорати маориф ва илм аз 28.08.2014, № 18/10 тасдиқ шудааст;

○ Низомномаи роҳбарӣ ба корҳои илмии донишҷӯён, рисолаҳои хатмкунии бакалаврият, кори дипломи мутахассис ва магистр дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон, бо қарори мушовараи Вазорати маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 31. 01. 2008 №2/17 тасдиқ шудааст;

2. Мақсади таҷрибаомӯзии.

Мақсади асосии таҷрибаомӯзии таълимӣ, истеҳсолӣ ва пешаздипломӣ барои мустаҳкам намудани донишҳои дар раванди таълим гирифташуда, мебошад.

2.1. Таҷрибаомӯзии таълимӣ. Барои омӯхтани мунтариҷаи фанҳои таълимии кафедра равона карда шудааст, ки аз чунин ҳадаҳо иборат мебошад ба монандӣ таҳким ва густариши донишҳои назариявӣ ва амалии дар рафти омӯзиш гирифташуда, ба даст овардани салоҳиятҳои додашуда барои фаъолияти ояндаи касбӣ ва қобилияти ба расмият даровардани натиҷаҳои кори бадастомада дар шакли презентатсия, гузоришҳои илмию техникӣ, мақола ва маърузаҳо дар конференсияҳои илмию техникӣ ва ғ мебошад. Таҷрибаомӯзии таълимӣ хусусияти шиносоикунонда дошта, вазифаи он ба донишҷӯён нишон додани фаъолияти муассисаи таҳсилоти олии касбӣ ва фаъолияти кормандони ин муассисаҳо мебошад. Ин имконият медиҳад, ки донишҷӯён бевосита раванди ташкили меҳнат, махсусиятҳои касбӣ ва дигар лаҳзаҳои амалиро бубинанд.

2.2. Таҷрибаомӯзии истеҳсолӣ. Мақсади асосии таҷрибаомӯзии мазкур мустаҳкам намудани донишҳои назариявӣ дар раванди таълим

мебошад. Таҷрибаомӯзии истехсолӣ – раванди комплексие мебошад, ки дар он донишҷӯён намудҳои фаъолиятро иҷро мекунанд, ки ихтисос муайян намудааст. Ин ба донишҷӯ имконият медиҳад, ки дониши назариявӣ бадастомадаро дар амалия татбиқ намуда баҳри ба даст овардани малакаҳои амалии ибтидоӣ дар ҳалли масъалаҳои мушаххас равона намояд. Таҷрибаомузии истехсолии донишҷӯён дар корхонаҳо, муассисаҳо ва ташкилотҳо гузаронда мешавад, ки онҳо барои гирифтани малакаҳои амалии кор дар корхонаи интихобшуда дар вазифаи ба равия ихтисос мувофиқ таъин карда шудаанд.

2.3. Таҷрибаомӯзии пешаздипломӣ. Мақсади асосии таҷрибаомӯзии пешаздипломӣ ин ба даст овардани донишҳои назариявӣ ва амалӣ мебошад, ки барои бомуваффақият ба итмом расонидан ва ҳимояи рисолаи таҳассусии ҳамт равона карда шудааст. Таҷрибаомӯзии пешаздипломӣ як қисмати асосии барномаи таълимӣ мебошад. Таҷрибаомӯзии пешаздипломӣ ин аввалин қадам барои таҳияи рисолаи хатм мебошад. Дар раванди он донишҷӯ донишҳои дар назария гирифта худро дар амалия татбиқ менамояд. Дар раванди таҷрибаомӯзӣ донишҷӯён метавонанд аз технологияҳои иттилоотӣ, аз ҷумла воситаҳои тарроҳӣ ва таҳияи автоматизатсия истифода баранд. Дар ин давара донишҷӯён метавонанд бо ҳуҷҷатҳои расмӣ кор ва ғоилоят намоянд.

3. Вазифаи таҷрибаомӯзӣ.

Вазифаҳои асосии таҷрибаомӯзӣ аз омӯзиши сохтор ва фаъолияти корхона, шиносӣ бо ҳуҷҷатҳо ва чораҳои беҳатарӣ мебошад.

3.1. Таҷрибаомӯзии таълимӣ. Дар чараёни таҷрибаомӯзии таълимӣ донишҷу бояд:

- аз наздик шинос шудан ба фаъолияти корхонаҳо ва шаклу намунаи ташкилии онҳо;
- пайдо кардани малакаи кори мустақилона дар вазифаи роҳбар, саркор, иқтисодчӣ ва монанди онҳо дар қисмҳои (бахшҳои) муҳими истехсолот, инчунин дар соҳаи иқтисодиёт ва ташкили истехсолот,

бамеъергирӣ ва музди меҳнат, баҳисобгирӣ ва ҳисобдихӣ дар қисматҳои таркибии ибтидоии хоҷагӣ;

- омӯхтани шароити бозоргонӣ ва иштироки хоҷагӣ дар муносибатҳои молияи пулӣ, алоқаҳои хоҷагидорӣ ва шартномавӣ ва риоя намудани онҳо, талабот, пешниҳод, вазъи бозор ва таъсири вай ба иқтисодиёти хоҷагӣ, риоя намудани баробарвазнии мубодила ва ғайра;

- ташкили банақшагирии соҳаҳои иқтисодӣ, бизнес-план;

- ташкили маркетингии иқтисодиёт;

- ташкили истифодаи молия ва қарз дар иқтисодиёт;

- омӯхтани технология ва ташкили истеҳсолот, иқтисодиёт подразделенияи (қисми) истеҳсолӣ ва хоҷагӣ;

- ташкили хизматрасонӣ ва тараққиёти инфраструктураи иқтисодиёт;

- алоқаҳои корхонаҳо бо ташкилоту муассисаҳои давлатию ғайридавлатӣ.

3.2. Таҷрибаомӯзии истеҳсолӣ. Дар чараёни таҷрибаомӯзии истеҳсолӣ донишҷу бояд донанд:

- ба низом даровардан, муайян кардан ва мустаҳкам намудани донишҳои назариявӣ, ки ҳангоми тартиб додани барномаи таълимӣ дар асоси омӯзиши таҷрибаи ин ё он корхона (ташкилот, муассиса) гирифта шудааст;

- ба даст овардани таҷрибаи амалии кор дар як даста;

- азҳуд намудани малакаи касбии кор, инчунин мустақилона гузоштан ва ҳал намудани масъалаҳои амалии соҳаи иқтисодиёт, молия ва муносибатҳои қарзӣ;

- ҷамъоварӣ, таҳлил ва коркарди маводи зарурӣ барои таҳия ва навиштани ҳисобот оид ба таҷриба ва кори ниҳони таҳассусӣ (бакалавр);

- таҳлили вазъи молиявии ташкилот;

- тақмил додани сиёсати молиявии ташкилот;

➤ баланд бардоштани самаранокии идоракунии вазъи молиявии корхона;

3.3. Таҷрибаомӯзии пешаздипломӣ. Дар чараёни таҷрибаомӯзии пешаздипломӣ донишҷӯ бояд донанд:

- интихоби мавзӯи рисолаи хатми таҳассусӣ;
- ҷустуҷӯ ва интихоби адабиёт (китобҳои дарсӣ, монографияҳо, мақолаҳо дар матбуоти даврӣ) оид ба мавзӯи рисолаи хатми таҳассусӣ;
- таҳлили ҳамачонибаи ахбороти ҷамъшуда барои асоснок кардан;
- аҳамияти мавзӯи рисолаи таҳассусии ниҳойӣ;
- вазифаҳо ва роҳҳои ноил шудан ба онҳо, инчунин натиҷаи интизории рисолаи ниҳоии таҳассусӣ;
- омӯзиши фаъолияти як корхона (муассиса, ташкилот): дар соҳаи иқтисодиёт, ташкил ва идоракунии фаъолияти тижоратӣ, омӯзиши дастурҳо, ҳуҷҷатҳои меъёрӣ ва ғайра;
- муайян кардани мушкилоти рушди корхона;
- кор карда баромадани тадбирҳои ташкилию техникий бартаараф намудани камбудииҳои ошкоршуда;
- муайян намудани натиҷаҳои молиявии корхона;
- таҳлили таъминоти иттилоотии фаъолияти тижоратӣ ва ғ;

4. Талабот ба натиҷаҳои азхудкунии таҷрибаомӯзӣ

4.1. Таҷрибаомӯзии таълимӣ. Талабот нисбат ба таҷрибаомӯзии таълимӣ аз он иборат мебошад, ки донишҷӯён ҳангоми аз худ намудани нақшаи таълимии соли аввали таҳсил бояд чунин корҳоро ба анҷом расонида тавонанд:

- донишҷӯ бояд усулҳои ҷустуҷӯ маълумоти корхонаҳоро бояд донанд;
- донишҷӯ бояд мафҳум ва моҳияти фаъолияти иқтисодии корхонаҳоро бояд донанд.;

➤ қобилияти чамъоварӣ, сабт, коркард, гурӯҳбандӣ ва ба низом даровардани маълумотҳои иқтисодӣ тавонад;

4.2. Таҷрибаомӯзии истехсолӣ. Дар таҷрибаомӯзии истехсолӣ ҷиҳатҳои зерин муайян карда мешавад:

➤ самтгирӣ дар фазои касбият;

➤ мустақкам ва амиқ гардонидани дониши назариявӣ оид ба фанҳои дар давоми таҳсил дар донишгоҳ шунидашуда;

➤ мутобиқсозии донишҷӯ ба шароити воқеии кор дар муассисаҳо ва ташкилотҳои гуногун, андӯхтани таҷриба дар коллективҳои меҳнатӣ, банақшагирии кор дар ташкилот, иртибот ва иртибот дар соҳаи фаъолияти касбии оянда;

➤ фароҳам овардани шароит барои истифодаи амалии донишҳо дар соҳаи фанҳои умуми касбӣ, таҳассусии компютерӣ ва математикӣ;

➤ ташаккул ва тақмили малакаҳо ва малакаҳои ибтидоии касбӣ дар соҳаи истифодаи технологияҳои муосири иттилоотӣ иқтисодӣ;

4.3. Таҷрибаомӯзии пешаздипломӣ. Дар ин давра донишҷӯён метавонанд бо ҳуҷҷатҳои расмӣ кор ва ғоёилият намоянд.

➤ вазифаҳои соҳаи фан ва усулҳои ҳалли онҳо;

➤ бозорҳои захираҳои иттилоотӣ ва хусусиятҳои истифодаи онҳо;

➤ принципҳои таъмини амнияти иттилоотӣ;

➤ технологияҳои тарҳрезии системаҳои иттилоотии ба касбӣ нигаронидашуда;

➤ талабот ба эътимоднокӣ ва самаранокии системаҳои иттилоотӣ дар соҳаи татбиқ;

➤ таҳия ва ҳалли масъалаҳои тарҳрезии системаҳои иттилоотии ба касбӣ нигаронидашуда бо истифода аз усулҳо ва роҳҳои ҳалли гуногун;

➤ вазифаи тарҳрезии система ва ҳамгирии шабакаҳои локалӣ ва глобалиро барои хизматрасонӣ ба истифодабарандагони системаҳои иттилоотӣ гузоштан;

- гузоштан ва ҳалли масъалаҳои марбут ба ташкили муколамаи байни шахс ва системаи иттилоотӣ;
- интихоби асбобҳои интерфейси дар сохтани системаҳои иттилоотии мураккаби ба касбӣ нигаронидашуда амалӣ созад ва ғ;

5. Макони баргузори тачрибаомӯзӣ.

Тачрибаомӯзӣ қисми асосии нақшаи таълим мебошад, ки донишҷуёни ихтисосҳои 1-25010201-иқтисодиёти таҳлилӣ, 1-25010715-иқтисод ва идора дар КАС ва 1-26010301-танзими давлатии иқтисодиёти миллӣ дар маконҳои, ки аз ҷониби ректори Донишгоҳи давлатии молия ва иқтисоди Тоҷикистон тасдиқ карда мешавад мегузаранд.

Барномаи тачрибаомӯзии таълимӣ бо барномаҳои кори фахҳои асосии кафедраи таҳассусӣ мутобиқ карда мешавад, ки дар ташаккули дигар қисмҳои салоҳиятҳо иштирок менамоянд, ки аз худ намудани онҳо дар асоси фахҳои зерин иборат мебошад ба монандӣ: таҳлили иқтисодӣ, иқтисодиёти миллӣ, ҳисоботи молиявӣ, таҳлили системавӣ, асосҳои соҳибкорӣ ва банақшагирии бизнес, таҳлили иқтисодии комплекси фаъолияти хоҷагидорӣ, бозори меҳнат, шуғли аҳоли ва муҳочирати меҳнатӣ, асосҳои агробизнес, бехатарии озуқаворӣ, таҳлили молиявӣ, таҳлили ҳисоботи молиявӣ дар банкҳо, таҳлили ҳисоботи молиявӣ дар муассисаҳои бучавӣ ва илмӣ, таҳлили инвестиционӣ, таҳлили ҳисоботи молиявӣ, сиёсати даромад ва музди меҳнатӣ, таҳлили бизнес-равандҳо, иқтисодиёти хоҷагиҳои деҳқонӣ, рушди босуботи иқтисодӣ, танзими давлатии иқтисоди миллӣ, иқтисоди амволи ғайриманқул, назарияи таҳлили иқтисодӣ, муқадимаи ихтисос, идоракунии КАС, сиёсати аграрӣ, ташкили истеҳсолоти кишоварзӣ, таҳлили идоракунии дар соҳаҳо, соҳибкории истеҳсолӣ, иқтисодиёт ва иҷтимоиёти меҳнат, бозорҳои аграрӣ ва ғ.

Барои гузаштани тачрибаомӯзӣ донишҷӯ бояд чунин корҳоро ба таври васеъ донанд:

- ✓ шиносӣ бо кори воқеии корхона, фаъолияти истеҳсолии он, сохтори ташкилию ҳуқуқии он;

- ✓ сохтори фаъолияти корхона;
- ✓ мустақкамкунии донишҳои иқтисодӣ;
- ✓ дар таҷрибаомӯзӣ таҳияи усулҳои санҷиши пеш аз лоиҳаи объективӣ гузаронидани таҳлили мунтазами натиҷаҳои санҷиш ҳангоми сохтани модели иқтисодӣ ;
- ✓ муайян намудани самт (соҳаҳо), ки ба рушди иқтисодиёт таъсиррасонанда;
- ✓ омӯзиши ҳуҷҷатҳои мушаххаси молиявӣ, сармоягузорӣ, биржа, истеҳсоли ва дигар ҳуҷҷатҳои тижоратӣ;
- ✓ тартиб додани ҳисобот ва иҷрои дурусти он;

6. Ташкил ва идоракунии раванди таҷрибаомӯзӣ

Ташкил ва роҳбарии методии амалияи донишҷӯёнро аз рӯи ихтисосҳои 1-25010201-иқтисодиёти таҳлилӣ, 1-25010715- иқтисод ва идора дар КАС ва 1-26010301-танзими давлатии иқтисодиёти миллии омӯзгорони соҳаи касбии ихтисоси зикршуда ба амал мебароранд.

Ба донишҷӯёни ҳамаи шаклҳои таълим имконият дода мешавад, ки амалияро мустақилона ташкил кунанд.

Таҷрибаомӯзии зинаи бакалаврӣ дар корхонаҳо, муассисаҳо, ташкилотҳои шаклҳои гуногуни ташкилию ҳуқуқии моликият дар асоси шартномаҳои бевоситаи байни корхона ва донишгоҳ басташуда, гузаронида мешавад.

Дар шартнома донишгоҳ ва ташкилот тамоми масъалаҳои ба таҷрибаомӯзӣ вобастаро пешбинӣ мекунанд. Барои таҷрибаомӯзии сатҳи бакалавр дар донишгоҳ ҳуҷҷатҳои зерин таҳия карда шудаанд:

1. Низомномаи таҷрибаомӯзии донишҷӯён;
2. Барномаи кории таҷрибаомӯзии сатҳи бакалавр аз рӯи ихтисос;
3. Ҷадвали машваратҳо;
4. Нусхаи шартномаҳо бо ташкилотҳо оид ба гузаронидани таҷрибаомӯзӣ;

5. Роҳхати ба таҷрибаомӯзӣ вобастакардашуда аз ҷониби роҳбарияти муассиса;

6. Талаботҳоро оид ба ташкили таҷрибаомӯзӣ Шӯрои илмӣ-методи ДДМИТ муайян менамояд. Ташкили таҷрибаомӯзии таълимӣ ва истеҳсолӣ дар тамоми марҳила бояд ба ташкили бетанаффус ва пай дар пай аз худ кардани фаъолияти касбии донишҷӯён дар асоси талабот оид ба тайёр намудани хатмкунандагон равона шавад.

6.1. Барои гузаронидани таҷрибаомӯзӣ ДДМИТ бо корхонаҳо, ташкилотҳо ва муассисаҳо шартномаи дарозмуддат мебандад, ки ҳамчун ҷои доимии таҷрибаомӯзӣ муқаррар мешавад.

Таҷрибаомӯзии таълимӣ, истеҳсолӣ ва инчунин пешаздипломӣ дар корхонаҳо, муассисаҳо ва ташкилотҳо дар асоси шартномаи басташуда гузаронида мешавад.

6.2. Мӯҳлати гузаронидани таҷрибаомӯзӣ дар асоси нақшаи таълимӣ ва графикаи таълимии тақвими солона муайян карда мешавад.

6.3. Масъулият барои ташкил ва гузаронидани таҷрибаомӯзӣ бар дӯши мудирони кафедра ва роҳбари таҷрибаомӯзии истеҳсолии донишгоҳ гузошта мешавад.

6.4. Кафедраи тахассусӣ маводи таъминоти таълимӣ-методӣ ва иҷрои нақшаҳои таълимӣ (дар қисми омӯзиши истеҳсолии донишҷӯён) - ро дар асоси барномаҳои тайёркардашуда барои тамоми намудҳои таҷрибаомӯзӣ таъмин менамояд.

6.5 Роҳбари таҷрибаомӯзӣ аз кафедра, роҳбарони таҷрибаомӯзӣ аз корхонаҳо (муассиса, ташкилот) аз устодони кафедраи тахассусӣ ё аз хайати кормандони кафедра, ки дорои маълумоти олӣ ва малакаи корӣ доир ба ҳамин тахассусанд, таъйин карда мешаванд.

Таҷрибаомӯзии таълимӣ ва истеҳсолӣ, дар асоси стандартҳои давлатии маълумоти олии касбӣ пешбинӣ шудааст ва дар асоси шартномаҳои байни донишгоҳ ва корхонаҳо (муассисаҳо ва ташкилотҳо), ки мувофиқи он корхонаҳо (муассисаҳо, ташкилотҳои

номбурда) новобаста аз шакли ташкили ҳуқуқии худ вазифадоранд
ҷойҳои таҷрибаомӯзиро муҳайё намоянд.

6.2. Ташкили таҷрибаомӯзии таълимӣ

Роҳбари таҷрибаомӯзӣ аз ДДМИТ якҷоя бо мудирӣ кафедра
ухдадоранд:

- ҷойи гузаронидани таҷрибаомӯзии таълимӣ ва истеҳсолии
донишҷӯёнро бо назардошти таҳассус муайян кунанд;

- ба ҳайси роҳбари таҷрибаомӯзӣ устодони малакадор ва
донандаи истеҳсолотро, ки мутахассиси он соҳа мебошанд, таъйин
кунанд.

6.2.1. Роҳбари таҷрибаомӯзӣ аз кафедра ухдадор аст:

❖ ба корхонаҳо, муассисаҳо, ташкилотҳое, ки дар онҳо
таҷрибаомӯзии донишҷӯён мегузарад ва инчунин ба худи таҷрибаомӯзон
барномаи таҷрибаомӯзиро пешниҳод намояд;

❖ дар якҷоягӣ бо маъмурияти корхона, (муассиса, ташкилот)
экскурсияҳои шиносии донишҷӯёнро ташкил намояд;

❖ таҷрибаомӯзиро мувофиқи ихтисос ба роҳ монда, лексияҳои
мутахассисони истеҳсолотро бо назардошти дастовардҳои нави илму
техника дар соҳаи иқтисод ва ҳалли масъалаҳои дар асоси илм ба роҳ
мондани идоракунии истеҳсолотро ташкил намояд;

❖ назорати ташкил ва гузаронидани таҷрибаомӯзии донишҷӯёнро
бевоқифа дар корхонаҳо, (муассисаҳо, ташкилотҳо) бо риояи муҳлату
мундариҷаи он ба роҳ монад;

❖ ҳисоботи донишҷӯёнро оид ба гузаштани таҷрибаомӯзӣ бо
назардошти тақризи роҳбари таҷрибаомӯзӣ аз корхона (муассиса,
ташкилот) қабул намояд.

❖ таҳия, тасдиқи барномаи кории таҷрибаомӯзӣ барои донишҷӯён;

❖ тартиб додани ҷадвали санҷишҳои таҷрибавӣ ва машваратҳо
доир ба гузаштани таҷрибаомӯзии истеҳсолӣ ва пешаздипломӣ;

❖ иштироки бевоситаи донишҷуён оид ба тартибдиҳии ҳадаф ва вазифаҳои таҷрибаомӯзӣ;

❖ шинос намудани донишҷуён бо барномаи таҷрибаомӯзии истеҳсолӣ ва пешаздипломӣ;

❖ иштирок дар тартиб додани фармоиши таҷрибаомӯзии истеҳсол ва пешаздипломӣ;

❖ ҳамроҳӣ намудани донишҷуён ҳангоми тақсимот ба ҷойҳои корӣ ва санҷиши мутобиқати ҷойҳои корӣ ба талаботи барномаҳо;

❖ бо маводи методӣ таъмин намудани донишҷуён ва расонидани ёри методӣ ба донишҷуён ҳангоми иҷрои супоришҳои инфиродӣ ва ҷамъоварии мавод барои таҳияи корҳои илмӣ, хусусан рисолаи хатм, ҳисоботи таҷрибаомӯзии истеҳсол ва пешаздипломӣ;

❖ якҷоя бо роҳбари ташкилот иҷрои график ва ҳаҷми кор аз тарафи донишҷуён, барномаи таҷрибаомӯзӣ, номгуи намудҳои ҳатмии кори пешбининамудаи барномаи таҷрибаомӯзиро назорат мекунад;

❖ назорати мунтазами донишҷуён нисбати иштирок дар раванди таҷрибаомӯзии истеҳсолӣ ва пешаздипломӣ;

❖ назорат аз болои иҷрои супоришҳои додашудаи роҳбари таҷрибаомӯзӣ;

❖ назорати мунтазами сифати хонапуркунии дафтарчаи (рӯзномаи) таҷрибаомӯзии донишҷуён ва дигар ҳуҷҷатҳои таълимӣ;

❖ ташкил кардани журнали таҷрибаомӯзии истеҳсолӣ ва пешаздипломӣ;

❖ иштирок дар муҳокимаи ҳисоби таҷрибаомӯзӣ дар ташкилот;

❖ тартиб додани ҳисобот оид ба натиҷаҳои таҷрибаомӯзӣ ва баҳогузорӣ.

6.2.2. Ташкили таҷрибаомӯзии истеҳсолӣ ва пеш аз дипломӣ

Ҳар сол то 10 ноябр шартномаи таҷрибаомӯзии пеш аз дипломиро бо корхона, (муассиса, ташкилот), ки ҳамчун ҷои гузаштани таҷрибаомӯзӣ муайян карда шудааст, барои соли таҳсили ҷорӣ (дар мавриди зарурӣ то 5 сол) банданд;

6.2.2.1. Роҳбарони таҷрибаомӯзии донишгоҳ вазифадоранд:

- ❖ ду моҳ пеш аз саршавии таҷрибаомӯзӣ бо корхона (муассиса, ташкилот) барнома ва графики тақвимии гузаронидани таҷрибаомӯзии донишчӯёнро мувофиқат намояд;
- ❖ маълумотхоро оид ба ҷойҳои гузаштани таҷрибаомӯзии донишчӯён аз кафедраҳои тахассусӣ ҷамъ ва кор карда барояд;
- ❖ тақсимои донишчӯёнро ба ҷойҳои муайянгардидаи гузаштани таҷрибаомӯзӣ сари вақт гузаронанд;
- ❖ ҳамкориро бо роҳбарони таҷрибаомӯзӣ аз корхона таъсис диҳанд, миқдори ҷойҳо ва мӯҳлати гузаронидани таҷрибаомӯзии донишчӯёни таҷрибаомӯзро мувофиқат кунанд, яқоя барномаҳои кориро оид ба гузаронидани таҷрибаомӯзӣ тартиб диҳанд;
- ❖ тематикаи супоришҳои инфиродиро тайёр кунанд, дар тақсимои донишчӯён ба ҷойҳои корӣ ё ҷойивазкунии онҳо аз рӯи намуди кор иштирок кунанд;
- ❖ барои ташкил намудани шароити зарурӣ пеш аз саршавии таҷрибаомӯзӣ то омадани таҷрибаомӯзон ба муассисаҳо ва корхонаҳо раванд.

6.2.2.2. Роҳбари таҷрибаомӯзӣ аз кафедра ӯҳдадор аст:

- гузаронидани ҷорабиниҳои ташкилиро пеш аз ба таҷрибаомӯзӣ рафтан таъмин намояд ва дар яқоягӣ бо роҳбари таҷрибаомӯзӣ аз корхона ҷавобгарии риояи техникаи бехатарии донишчӯёнро ба ӯҳда гирад;
- риояи мӯҳлат ва иҷрои нақшаи таҷрибаомӯзиро назорат намояд;
- ба донишчӯён, ҳангоми иҷрои супоришҳои инфиродӣ ва ҷамъоварии мавод барои кори тахассусии ниҳойӣ кӯмак кунад;
- аз тарафи корхона (муассиса ва ташкилотҳо) муҳайё кардани шароитҳои мувофиқи меҳнатиро барои донишчӯён назорат намояд;

- аз тарафи донишчӯёни таҷрибаомӯз риоя гардидани тартиботи дохилии меҳнатро назорат кунад;
- тамоми корхоро дар ҳамкорӣ бо роҳбарони таҷрибаомӯзӣ аз корхона (муассиса, ташкилот) гузаронад;
- ҳисоботи донишчӯёнро оид ба гузаштани таҷрибаомӯзӣ бо назардошти тақризи роҳбари таҷрибаомӯзӣ аз корхона (муассиса, ташкилот) қабул кунад.

6.2.2.3. Корхона (муассиса, ташкилот), ки ҷойи таҷрибаомӯзӣ ба шумор меравад, ӯҳдадор аст:

- дар асоси барномаҳои таҷрибаомӯзӣ ва ҳамин дастурамал таҷрибаомӯзии донишчӯёнро ташкил намояд;
- мувофиқи барнома ба донишчӯён ҷойҳои самарабахши гузаронидани таҷрибаомӯзиро муҳайё кунад;
- ҳангоми гузаронидани таҷрибаомӯзӣ шароитҳои мусоидро барои ба даст овардани донишҳои ихтисосӣ муҳайё созад;
- нақшаи тақвими гузаштани таҷрибаомӯзиро, ки донишкада тартиб додаст, риоя кунад;
- ба донишчӯён истифодаи ҳуҷҷатҳои техникӣ ва маводи бойгониро иҷозат диҳад;
- ҳангоми ҷамъоварии мавод барои корҳои курсӣ ва дипломӣ кумак расонад;
- омӯзиши қоидаҳои муҳофизати меҳнат ва техникаи бехатариро гузаронад ва онро бо ҳуҷҷатҳои зарурӣ тасдиқ намояд;
- аз тарафи донишчӯёни таҷрибаомӯзӣ ба омӯз риоя гардидани тартиботи дохилии меҳнат, саршавӣ ва ба итмом расидани корро, ки дар ташкилот ҷорӣ шудааст, таъмин ва назорат намояд;
- донишчӯёнро ҳангоми гузаронидани таҷрибаомӯзӣ бо ҷои кор таъмин намуда, бо либосҳои муҳофизаткунанда мувофиқи меъёрҳои муқарраргардида таъмин кунад;

➤ дар асоси фармони роҳбари корхона (муассиса, ташкилот) дар мавридҳои зарурӣ барои риоя накардани қоидаҳои тартиботи дохилии меҳнатӣ ба донишҷӯ танбеҳ дода, ба ректори донишкада хабар диҳад;

➤ хангоми руҳ додани фалокат бо донишҷӯёне, ки дар ҳамин корхона (муассиса, ташкилот) таҷрибаомӯзанд, ҷавобгарии пурраро ба зимма гирад.

6.2.2.4. Роҳбари таҷрибаомӯзии донишҷӯён аз коргоҳ (муҳосибот), ки роҳбарии бевоситаи таҷрибаомӯзиро амалӣ мекунад, ӯҳдадор аст:

➤ донишҷӯёнро бо ташкили кор дар ҷойҳои корӣ, идораи ҷараёни технологӣ, таҷҳизот, воситаҳои техникӣ ва истифодаи он, иқтисодиёти истеҳсолот, муҳофизати меҳнат ва ғайра шинос кунад;

➤ назорати доимиро аз болои кори истеҳсолии таҷрибаомӯзон барад, барои дуруст иҷро намудани супоришҳо назорат кунад, онҳоро бо усулҳои пешқадами кор шинос намояд ва оид ба масъалаҳои истеҳсолӣ маслиҳатҳо диҳад;

➤ ба донишҷӯёни таҷрибаомӯз усулҳои бехатарии корро омӯзад;

➤ қайди рӯзномаи донишҷӯён, тайёр кардани ҳисоботи донишҷӯёни таҷрибаомӯзро назорат кунад ва ба онҳо тавсифномаҳои нависад, ки дар он маълумотҳоро доир ба иҷрои барномаҳои таҷрибаомӯзӣ ва супоришҳои инфиродӣ, муносибати онҳо ба кор, иштироки онҳо дар ҳаёти иҷтимоӣ нишон дода шавад.

➤ роҳбарони таҷрибаомӯзӣ аз ҷониби роҳбари ташкилот аз ҳисоби мутахассисони таҷрибадор таъин карда мешавад;

➤ дар асосӣ барномаи корӣ тартиб додани ҷадвали кори донишҷӯён барои тамоми давраи таҷрибаомӯзӣ дар шӯба;

➤ ба донишҷӯён омӯзонидани қоидаҳои меҳнат дар ташкилотҳо, талаботи ҳифзи меҳнат, бехатарии ҳаёт ва бехатарии сухтор тибқи қоидаҳои муайяншуда аз ҷониби ташкилот;

➤ назорати гузаштани таҷрибаомӯзӣ тибқи рӯзи муайяншуда;

➤ муҳайё намудани шароит барои ҳар як донишҷу барои пурра азхуд намудани малака ва усулҳои дар барномаи таҷрибаомӯзӣ пешбинишуда;

➤ расондани ёрии таҷрибаомӯзӣ ба донишҷуён дар ин кор ва хангоми иҷрои супоришҳои алоҳида ва умумӣ барои аз худ намудани маводҳо барои таҳияи ҳисобот;

➤ назорат аз болои дараҷаи азхудкунии масъалаҳои мураккаби шаклҳои кор ва бартараф кардани он бо ҳамроҳии роҳбари таҷрибаомӯзӣ;

➤ назорати ҳамарӯзаи дуруст хонапуркунии рӯзномаи таҷрибаомӯзӣ;

➤ тартиб додани тавсифнома барои ҳар як донишҷӯ то замони анҷоми таҷрибаомӯзии худ дар ташкилот.

Дар давраи таҷрибаомӯзии бакалаврӣ ба донишҷуён оид ба иҷрои супориши инфиродӣ аз рӯи масъалаҳои асосии зерин машварат дода мешавад:

1. Хусусиятҳои умумии ташкилию ҳуқуқии ташкилот;
2. Ташкили фаъолияти иқтисодӣ ва маркетингии корхона;
3. Омузиши фаъолияти тиҷоратии корхона;
4. Бақайдгирии ҳуҷжатҳои ҳисоботӣ оид ба таҷрибаомӯзӣ.

Қабули ҳисоботи таҷрибаомӯзии аз ҷониби донишҷу-таҷрибаомӯз таҳиягардида.

6.2.2.5. Донишҷӯ хангоми гузаронидани таҷрибаомӯзӣ вазифадор аст:

➤ тамоми нақшаҳоеро, ки аз рӯи барномаи таҷрибаомӯзӣ пешбинӣ шудаанд иҷро намояд;

➤ қоидаҳои дохилии тартиботи корхона (муассиса, ташкилот) амалкунандаро риоя намояд;

➤ қоидаҳои муҳофизати меҳнат, техникаи бехатарӣ ва санитарии истеҳсолиро омӯхта ва қатъиян риоя кунад;

➤ аз рӯи супориши кафедраи дахлдор, дар пешниҳоди таклифҳои оқилона ва ихтироъкорӣ иштирок намояд;

➤ дар баробари кормандони бастӣ барои корҳои анҷомдодашуда ва натиҷаҳои онҳо ҷавобгӯ бошад;

➤ дар рӯзнома маводи рақамии лозимӣ, таркиби лексияҳо, мувоҳисаҳо, ангораҳо (эскиз) ва лавҳахоро қайд кунад;

➤ ба роҳбари таҷрибаомӯзӣ ҳисоботи хаттӣ пешниҳод кунад ва аз таҷрибаомӯзӣ санҷиш супорад.

7. Сохтор ва нақшаи таҷрибаомӯзии таълимӣ (номгӯи мавзӯҳо)

Давра	Номгӯӣ
Оғози таҷрибаомӯзӣ 29.06.20__	Ба донишҷӯён омӯзонидани талаботҳои ҳифзи меҳнат, беҳатарӣ аз сӯхтор, инчунин қоидаҳои дохилии меҳнат шинос шаванд.
	Омӯзонидани фанҳои тадрисшавандаи кафедра
	Татбиқи барномаи таҷрибаомӯзӣ дар мувофиқат бо барномаи кории таҷрибаомӯзӣ бо мақсади ба даст овардани малакаҳои ибтидоии касбӣ, аз ҷумла малака ва маҳорати ибтидоии фаъолияти тадқиқотӣ
	Татбиқи барномаи таҷрибаомӯзӣ мувофиқи вазифаҳои инфиродӣ, ки донишҷӯён бо мақсади ба даст овардани малакаҳои ибтидоии касбӣ, аз ҷумла малака ва маҳорати ибтидоии фаъолияти тадқиқотӣ мегиранд
	Аз худ намудани низомномаву стандартҳои таълимии ихтисос
Анҷоми таҷрибаомӯзӣ 12.07.20__	Таҳия ва супоридани натиҷаи таҷрибаомӯзӣ (ҳимояи ҳисобот)

7.2. Сохтор ва нақшаи таҷрибаомӯзии истеҳсолӣ (номгӯи мавзӯҳо)

Давра	Номгӯӣ
Оғози таҷрибаомӯзӣ 29.06.20__	Шинос шудан бо сохтор ва хусусияти фаъолияти бахш
	Шиносоӣ бо низомномаи ташкилот вобаста ба таҷрибаомӯзии истеҳсолӣ
	Шиносоӣ бо ӯҳдадорҳои умумии функционалӣ, қоидаҳои беҳатарӣ дар корхона, дар ҷои кор, ҳангоми кор бо таҷҳизотҳо
	Шиносоӣ бо фаъолияти кории шӯъбаҳои дахлдор
	Шиносоӣ бо ташкили шӯъбаҳои таҳлилӣ

	Омӯзиши сохторӣ ташкилот ва вазифаҳои функционалии корхона, ташкили фаъолияти корӣ, тартиб ва усулҳои пешбурди баҳисобгирӣ;
	Гирифтани малакаи амалӣ ва муқоисаи назария ба амалия
	Чамбоварии маълумот доир ба таҳияи ҳисоботи таҷрибаомӯзӣ
Анҷоми таҷрибаомӯзӣ 12.07.20__	Таҳия ва супоридани натиҷаи таҷрибаомӯзӣ (ҳимояи ҳисобот)

7.3. Сохтор ва нақшаи таҷрибаомӯзии пешаздипломӣ (номгӯи мавзуҳо)

Давра	Номгӯй
Оғози таҷрибаомӯзӣ 13.04	
Фасли 1. Марҳилаи ташкилӣ ва тайёрии таҷрибаомӯзӣ дар корхона	
Марҳилаи 1. Омӯзиши мавзӯъ	Интихоби мавзӯи рисолаи хатм, омӯхтани адабиётҳои тавсиявӣ барои навиштани рисолаи хатм
Марҳилаи 2. Интихоби ҷои таҷрибаомӯзӣ	Омӯзиши объектҳои мавзуи рисолаи хатм дар дар мисоли корхона .
Марҳилаи 3. Таҳияи супоришҳои техникӣ доир ба таҷрибаомӯзӣ	Таҳия ва тасдиқи супоришҳои техникӣ барои таҷрибаомӯзии зинаи бакалаврият, ба расмият даровардани мактубҳо ва шартнома оид ба таҷрибаомӯзии пешаздипломӣ
Фасли 2. Ба мақоми таҷрибаомӯзӣ ҳозир шудан	
Марҳилаи 4. Дастурамал оид ба таҷрибаомӯзӣ.	Шиносои бо сохтори ташкилот, омӯхтани оинномаи ташкилот, омӯхтани низомномаи таҷрибаомӯзии пешаздипломӣ
Фасли 3. Шинос шудан бо сохтор ва хусусияти фаъолияти корхона ва воҳиди сохторӣ	
Марҳилаи 5. Дастурамал оид ба гузаштани таҷрибаомӯзии пешаздипломӣ	Шиносоӣ бо ӯҳдадорҳои умумии функционалӣ, қоидаҳои беҳатарӣ дар корхона, дар ҷои кор, ҳангоми кор бо таҷҳизотҳо
Фасли 4. Гузаштани таҷрибаомӯзӣ дар шӯъбаҳои муқараршуда	
Марҳилаи 6. Шиносои бо самти фаъолияти корхона	Шиносоӣ бо хусусиятҳои умумии иқтисодии фаъолияти корхона.
Марҳилаи 7 Иҷрои супоришҳо, кор ва хизматрасониҳо	Истифодаи ва усулҳои таҳлили иқтисодӣ.
Фасли 5. Чамбасти таҷрибаомӯзӣ	

Марҳилаи 8. Чамъоварии маводҳои баҳри тартиб додани ҳисоботи таҷрибаомӯзӣ	Чамъоварии маводҳо барои маъруза намудани натиҷаи таҷрибаомӯзии пешаздипломӣ
Анҷоми таҷрибаомӯзӣ 24.05	Таҳия ва супоридани натиҷаи таҷрибаомӯзӣ (ҳимояи ҳисобот)

8. Чамъбасти таҷрибаомӯзӣ

8.1. Шакли аттестатсияи натиҷаҳои таҷрибаомӯзӣ дар асоси нақшаи таълимии донишгоҳ бо назардошти талаботҳои Шӯрои илмӣ-методи ДДМИТ муқаррар мешавад.

8.2. Шакл ва намуди ҳисоботи (рӯзнома, ҳисобот ва ғайра) таҷрибаомӯзии донишҷӯёнро донишгоҳ муайян мекунад.

8.3. Пас аз анҷом ёфтани таҷрибаомӯзӣ, донишҷӯ ҳисоботи хаттиро тартиб дода, рӯзномаи таҷрибаомӯзиро бо имзои роҳбари бевоситаи таҷрибаомӯзӣ аз корхона (муассиса, ташкилот) ба роҳбари таҷрибаомӯзӣ аз донишгоҳ месупорад.

Ҳисобот бояд маълумотҳоро оид ба кори мушаххаси иҷрокардаи донишҷӯ дар давоми таҷрибаомӯзӣ ва инчунин шарҳи кӯтоҳи корхона, муассиса, ташкилот (коргоҳ, шӯба, озмоишгоҳ ва ғайра), ташкили фаъолияти он, масъалаи муҳофизати меҳнат, хулоса ва пешниҳодҳоро дарбар гирад. Барои тайёр кардани ҳисобот ба донишҷӯ дар охири таҷрибаомӯзӣ 2-3 рӯз ҷудо карда мешавад.

8.4. Барои қабули санҷиш (ҳимояи ҳисоботи таҷрибаомӯзӣ) мудири кафедра комиссия таъсис медиҳад. Ба ҳайати комиссия устодони кафедра, роҳбари таҷрибаомӯзӣ аз донишгоҳ ва аз рӯи имконият роҳбари таҷрибаомӯзӣ аз корхона дохил мешаванд. Дар рафти санҷиш тавсифномае, ки роҳбари таҷрибаомӯзӣ аз корхона (муассиса, ташкилот) додааст, ба инобат гирифта мешавад.

8.5. Баҳодиҳии таҷрибаомӯзӣ ба баҳодиҳии (санҷишҳои) омӯзиши назариявӣ баробар ҳисобида мешавад ва ҳангоми чамъбасти фаъолияти донишҷӯ ба инобат гирифта мешавад.

8.6. Донишчӯёне, ки бо сабабҳои узрнок барномаҳои таҷрибаомӯзиро иҷро накарданд ё аз дигар мактаби олий бе гузаштани ягон намуди таҷрибаомӯзӣ бо сабаби номувофиқии нақшаҳои таълимӣ ё бо сабабҳои дигар омадааст, аз 1-уми апрел то 1-уми май берун аз вақти хониш ба таҷрибаомӯзӣ фиристода мешаванд.

Донишчӯёне, ки бе сабабҳои узрнок барномаҳои таҷрибаомӯзиро иҷро накарданд ё баҳои манфӣ гирифтаанд, ҳамчун қарздори академикӣ бо тартиби муқарраршудаи оинномаи ДДМИТ аз сафи донишчӯён хориҷ карда мешаванд.

9. Шакли ҳисобот доир ба таҷрибаомӯзӣ.

Шакли назорати фаъолияти таҷрибаомӯзии донишчӯён, номгӯй ва шаклҳои ҳуҷҷатҳои ҳисоботӣ:

- ҳисобот доир ба чамъбасти таҷрибаомӯзӣ, бо тасдиқи роҳбари илмии донишҷу;
- рӯзномаи таҷрибаомӯзии таълимӣ, пешаздипломӣ, омодагардида дар мувофиқат бо вазифаҳои таҷрибаомӯзӣ;
- тавсифномаи фаъолияти таҷрибаомӯзии донишҷӯ аз тарафи роҳбари илмӣ.

Сохтори ҷадвали назорати ҷорӣ аз ҳудудкунӣ ва аттестатсияи донишчӯён аз рӯи навъи мушаххаси таҷрибаомӯзӣ дар ҷадвали 2 таҷассум гардидааст.

10. Таъминоти таълимӣ-методологӣ ва иттилоотии таҷрибаомӯзӣ Санадҳои меъёриву ҳуқуқӣ

1. Низомномаи намунавӣ ташкили раванди таълим дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шароити низоми кредитии таҳсилот, Бо қарори мушовараи Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон соли 2015 тасдиқ шудааст;

2. Низомномаи низоми кредитии таҳсилот дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон Бо қарори мушовараи Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.12. 2016, №19/24 тасдиқ шудааст;

3. Низомномаи намунавӣ дар бораи таҷрибаомӯзии донишҷӯёни муассисаҳои таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Бо қарори мушовараи Вазорати маориф ва илм аз 28.08.2014, № 18/10 тасдиқ шудааст;

4. Низомномаи роҳбарӣ ба корҳои илмии донишҷӯён, рисолаҳои хатмкунии бакалаврият, кори дипломи мутахассис ва магистр дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон, бо қарори мушовараи Вазорати маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 31. 01. соли 2008 №2/17 тасдиқ шудааст;

Адабиётҳои асосӣ

5. Загвязинский, В.И. Методология и методы психолого-педагогического исследования: учеб. пособие для студентов вузов по специальностям: 050706 (031000) – Педагогика и психология; 050701 (033400) – Педагогика / В.И. Загвязинский, Р. Атаханов. – 7-е изд.; стер. – М.: Академия, 2012. – 206 с.

6. Качественные и количественные методы психологических и педагогических исследований: учеб. для студентов вузов, обучающихся по направлению подготовки 050400 "Психолого-педагогическое образование" (уровень бакалавра) / [В.И. Загвязинский и др.]; под ред. В.И. Загвязинского. – М. : Академия, 2013. – 237 с.

7. Выполнение научно-исследовательской работы студентами : метод. указания / Владим. гос. ун-т ; сост.: А. А. Шишелов, Е. В. Дмитриева, А. М. Игнатов. - Владимир : Изд-во Владим. гос. ун-та, 2006. - 28 с.

8. Основы экспериментального исследования в методике обучения иностранным языкам: учеб. метод. пособие [для студентов пед. вузов]: направление подгот. 050100.62 – Педагогическое образование (квалификация (степень) "бакалавр") : профиль "Образование в области иностранного языка" / Департамент образования и молодёж. политики Ханты-Манс. авт. округа – Югры, ГОУ ВПО ХМАО - Югры "Сургут. гос.

пед. ун-т"; [авт.-сост. Н. В. Гераскевич]. – Сургут: [РИО СурГПУ], 2013. – 148 с.

9. Программа научно-исследовательской и научно-педагогической практик магистрантов/ Т.М. Шпильман, В.В. Романов ; Оренбургский гос. ун-т. - 2010. - 27 с.

10. Лазарев, В.С. Подготовка будущих педагогов к исследовательской деятельности / В.С. Лазарев, Н.Н. Ставринова; Сургут. гос. пед. ун-т. – Сургут: РИО СурГПУ, 2007. – 162 с.

11. Лазарев, В.С. Психологическая готовность педагогического коллектива к инновационной деятельности / В.С. Лазарев, Т.Н. Разуваева; Сургут. гос. пед. ун-т. – Сургут: РИО СурГПУ, 2009. – 195 с.

Захираҳои интернетӣ

12. http://tgfeu.tj/tj/students/student_news/nizom/

13. <https://maorif.tj/asosi/nizomnomao>

14. <https://studopedia.org/10-2776.html>

15. Бобкова, И.А. Классификация методов обучения иностранным языкам [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://59313s003.edusite.ru/DswMedia/teziyikkonferencii.doc> Методы исследования в методике обучения иностранным языкам [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://doshkolnuk.com/metody-issledovaniya>

16. Методы педагогических исследований [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://ieducator.ru/vopros9>

17. Методы педагогического исследования [Электронный ресурс] – Режим доступа:

Замима 1

Такриз ба сатҳи донишазхудкунии донишчӯ ҳангоми таҷрибаомӯзии таълимӣ

Ном ва насаби донишчӯ _____

Гуруҳ ва ихтисоси донишчӯ _____

№	Меъёри арзёбӣ	Баҳогузорӣ				Эродҳои роҳбари илмӣ
		2	3	4	5	

1	Аз худнамоии мавзӯ					
2	Мантиқан баён кардани мавзӯ					
3	Хусусияти баён кардани маводҳои таълимӣ					
4	Услуб ва инъикоси муаррифии мавзӯ					
5	Дар вақти муайянгардида баён кардани фикру ақида					
6	Сатҳи суҳанварии донишҷӯ					
7	Дар раванди таълим истифода бурдани маводҳо тавассути технологияи иттилоотӣ					
8	Маълумотноки, баёни ақида дар раванди дарс					
9	Хатогихо дар раванди аз худкунии мавзӯ					
10	Халли мушкилоти ҷойдошта					
11	Холгузорӣ аз ҷониби роҳбар					

Баҳои умумӣ ба донишҷӯ _____

Ном ва насаби роҳбари илмии донишҷӯ _____

Замима 2

Такриз ба сатҳи донишазхудкунии донишҷӯ ҳангоми таҷрибаомӯзии истеҳсолӣ

Ном ва насаби донишҷӯ _____

Гуруҳ ва ихтисоси донишҷӯ _____

№	Меъёри арзёбӣ	Баҳогузорӣ				Эродҳои роҳбари илмӣ
		2	3	4	5	

1	Аз худнамоии мавзӯ					
2	Мантиқан баён кардани мавзӯ					
3	Хусусияти баён кардани маводҳои таълимӣ					
4	Услуб ва инъикоси муаррифии мавзӯ					
5	Дар вақти муайянгардида баён кардани фикру ақида					
6	Сатҳи суҳанвари донишҷӯ					
7	Дар раванди таҷрибаомӯзии истехсолӣ истифода бурдани донишҳои назариявӣ					
8	Маълумотнокӣ, баёни ақида дар раванди таҷрибаомӯзии истехсолӣ					
9	Хатогиро дар раванди аз худкунии супоришҳои аз ҷониби роҳбар додасуда					
10	Халли мушкилоти ҷойдошта					
11	Холгузорӣ аз ҷониби роҳбар					

Баҳои умумӣ ба донишҷӯ _____

Ном ва насаби роҳбари илмии донишҷӯ _____

Замима 3

Тақриз ба сатҳи донишазхудкунии донишҷӯ ҳангоми таҷрибаомӯзии пешаздипломӣ

Ном ва насаби донишҷӯ _____

Гуруҳ ва ихтисоси донишҷӯ _____

№	Меъёри арзёбӣ	Баҳогузорӣ				Эродҳои роҳбари илмӣ
		2	3	4	5	

1	Аз худнамоии мавзӯ					
2	Мантиқан баён кардани мавзӯи рисолаи хатм					
3	Хусусияти баён кардани маводҳои ҷамъовардашуда доир ба рисолаи хатм					
4	Услуб ва инъикоси муаррифии маводҳои ҷамъовардашуда					
5	Дар вақти муайянгардида баён кардани фикру ақида					
6	Сатҳи суҳанварии донишҷӯ					
7	Дар раванди таҷрибаомӯзии пешаздипломӣ истифода бурдани маводҳо					
8	Маълумотноки, баёни ақида дар раванди таҷрибаомӯзии пешаздипломӣ					
9	Ҳатогиро дар раванди аз худкунии супоришҳои аз ҷониби роҳбар додашуда					
10	Мувофиқаткунии макони таҷрибаомӯзӣ (шӯбаҳо) вобаста ба мавзӯи рисолаи хатм					
12	Ҷой намудани натиҷаи таҷрибаомӯзӣ дар рисолаи хатм					
13	Ҳалли мушкилоти ҷойдошта					
14	Ҳолгузори аз ҷониби роҳбар					

Баҳои умумӣ ба донишҷӯ _____

Ном ва насаби роҳбари илмии донишҷӯ _____

Замимаи 4

Нақшаи кори донишҷӯ оид ба таҷрибаомӯзии таълимӣ

_____

Ном, насаб, номи падар

Таркиби қисматҳои кор, навъҳои асосии фаъолият _____

Мӯҳлати иҷроиш _____

Ишораҳо доир ба иҷроиш_____

Имзои роҳбари барномаи таҷрибаомӯзӣ_____

Имзои донишчӯ_____

Замимаи 5

Нақшаи кории донишчӯ оид ба таҷрибаомӯзии истехсолӣ

Ном, насаб, номи падар

№

Таркиби қисматҳои кор, навъҳои асосии фаъолият_____

Мӯҳлати иҷроиш _____

Ишораҳо доир ба иҷроиш _____

Имзои роҳбари барномаи таҷрибаомӯзӣ _____

Имзои донишчӯ _____

Замимаи 6

Нақшаи кори донишчӯ оид ба таҷрибаомӯзии пешаздипломӣ

Ном, насаб, номи падар

№

Таркиби қисматҳои кор, навъҳои асосии фаъолият _____

Мӯҳлати иҷроиш _____

Ишораҳо доир ба иҷроиш _____

Имзои роҳбари барномаи таҷрибаомӯзӣ _____

Имзои донишчӯ _____

Замимаи 7

Мундариҷа

Сарсухан

1.....

2. ....

3. ....

4.....

Руйхати адабиётҳои истифодашуда

Замимаҳо

Замимаи 8

Намунаи муқоваи ҳисоботи таҷрибаомӯзии таълимии донишҷӯ

**ВАЗОРАТИ МОЛИЯИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН
ДОНИШГОҲИ ДАВЛАТИИ МОЛИЯ ВА ИҚТИСОДИ
ТОҶИКИСТОН**

Факултети ҳисобдорӣ ва омор

Кафедраи таҳлили иқтисодӣ

Ҳисобот

оид ба таҷрибаомӯзии таълимӣ

Иҷро кард: донишҷуи курси 1-уми ихтисоси
1-25010201- иқтисодиёти таҳлилий
ном, насаб, номи падар
роҳбари таҷрибаомӯзӣ: унвон
ном, насаб ва номи падар

Душанбе 202_

Замимаи 9

Намунаи муқоваи ҳисоботи таҷрибаомӯзии истехсолии донишҷӯ

**ВАЗОРАТИ МОЛИЯИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН
ДУНИШГОҲИ ДАВЛАТИИ МОЛИЯ ВА ИҚТИСОДИ ТОҶИКИСТОН**

Факултети ҳисобдорӣ ва омор

Кафедраи таҳлили иқтисодӣ

Ҳисобот

оид ба таҷрибаомӯзии истехсолӣ

Иҷро кард: донишҷуи курси 3-юми ихтисоси
1-25010201- иқтисодиёти таҳлилий
ном, насаб, номи падар
роҳбари таҷрибаомӯзӣ: унвон
ном, насаб ва номи падар

Душанбе 202_

Замимаи10

Намунаи муқоваи ҳисоботи таҷрибаомӯзии пешаздипломии донишҷӯ

**ВАЗОРАТИ МОЛИЯИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН
ДУНИШГОҲИ ДАВЛАТИИ МОЛИЯ ВА ИҚТИСОДИ ТОҶИКИСТОН**

Факултети ҳисобдорӣ ва омор
Кафедраи иқтисодиёти таҳлилӣ

Ҳисобот

оид ба таҷрибаомӯзии пешаздипломӣ

Иҷро кард: донишҷуи курси 4-уми ихтисоси
1-25010201- иқтисодиёти таҳлилӣ
ном, насаб, номи падар
роҳбари таҷрибаомӯзӣ: унвон
ном, насаб ва номи падар

Душанбе 202_